

Поводом текста [Александра Савановића "Косово и Република Српска - митолошки југ и стварни запад"](#)

Текст „Митолошки југ и стварни запад“ господина Савановића којег сам са задовољством прочитао, што због добре полазне основе за квалитетну историјску и политичку дискусију, што због личног познанства са аутором који ме је помало и изненадио „чврстим словом“ у изношењу својих теза, свакако заслужује реаговање. Реакција долази од још једног припадника млађе генерације који се и сам често бавио питањима приоритета свесрпске политике (нечега што би подразумевало усаглашене ставове Бање Луке и Београда), односно онога што неки називају залогом за свјетлију европску или евроатланску будућност народа са обе стране Дрине.

Питање које се свакако намеће је да ли постоји потреба за залогом, односно да ли је обећано чланство у европској породици стратешки циљ и „домоцилних“ и пријечанских Срба? По ономе што смо могли слушати из многобројних медијских иступа наших политичара у протеклих неколико година, откада је и кренула еврофорија, то је нешто што се подразумева и што је сажето у одвећ познатој крилатици „Европа нема алтернативу“, а такво мишљење, увјеравају нас међународни губернатори у БиХ, дијели и готово 90 одсто (!?) становништва у истој. Чињеница је да је народу којем је од почетка деведесетих па наовамо наметнута улога балканских узурпатора европских вриједности, баштиницима неокомунизма и источњачког вандализма, у недостатку алтернативе какву је глобал-политика познавала до пада берлинског зида, преко потребан војни и политички кишобран који ће му, бар док трају највећи пљускови, дати времена да се иоле консолидује и стане на ноге. Трећег пута нема, а све најаве у који се просјечни српски човјек уздао свих ових година ишчекујући формирање неког евроазијског троугла који би парирао прекоокеанским Римљанима су остале само пуне наде. Управо су грешке које су у тим преломним временима када се могло бирати и када се имало на шта ослонити, што аутор коректно наглашава у свом тексту, српски народ скупо коштале. Да будемо прецизни, цијена је губитак Косова и западних општина РС, али и најчистијег и најчаснијег и, вријеме ће показати и изузетно наивног и поводљивог дијела српског етноса, Српске Крајине. То је чини се историјска лекција која је у многим уџбеницима модерне Србије заборављена или намјерно заобиђена. Дакако, у циљу боље „регионалне сарадње“ и „успостављања добросусједских односа“. Оно са чиме се свакако не бих сложио у контексту ауторовог текста је дефиниција Републике Српске као „једине позитивне тековине из политичких и војних неуспјеха и пораза Србије из деведесетих“. Српска је тековина борбе њеног народа за, прије свега, биолошки опстанак а потом и очување националног, културног и сваког другог идентитета. То је управо легалан и легитиман циљ за који се садашња власт у Српској бори у ситуацији

континуираних притисака од стране доскорашњих ратних супарника и међународних губернатора уз комплетну болументу другосрбијанаца, али и повремена непријатна изненађења званичног Београда какво је Истамбулска декларација и ине декларације. При томе се у ратним прашњавим архивама пронађу и још покоје, попут ратне блокаде на Дрини, или за крајишке Србе фатално минирање плана Z4. Стога не стоји ни тврдња да је садашња власт у РС „недорасла захтјеву историјског тренутка“, јер у горе поменутих условима не постоји власт која има могућност борбе на четири фронта, поготово што је овај посљедњи неочекиван и душевно најболнији.

Дакле, ситуација је јасна. Европа заиста нема алтернативу док год у будућу европску једначину улази и српски фактор са двије непознате. Питање је реципроцитета, односно српске потребе да постане дијелом Европе и европске потребе да овај традиционално источњачки настројен балкански народ једном засвагда стави под своје скуте, при том се руководећи тезама из неких „срећнијих времена“ попут оне да је слаба Србија јака Југославија, односно, у овом случају неки нови облик јужнословенског удруживања, па макар се он звао и Европска унија. Поставља се питање колико је то слаба Србија погодна за интеграцију, и да ли то подразумејева и овај неугодан избор који се поставља пред Београд, тј. Косово или Република Српска.

Аутор примјећује да, за разлику од Косова, Република Српска посједује све елементе српске државности унутар БиХ (уколико занемаримо оне које су од Дејтона до сада напрасно отете правним насиљем од стране ОХР-а). То подразумејева и готово моноетничку популацију, стабилно економско стање у условима транзиције и постратног периода, високо изражену националну свијест и велики утицај цркве којој се овдашњи народ након година занемаривања у потпуности повратио. Међутим, утисак је да је аутор занемарио постојеће норме међународног јавног права, поготово постулате који се тичу држава и државности као његових основних субјеката. Лаички интерпретирано, изузев случаја Косова као посебног, а по тумачењима многих врских правника према којима се исти сматра опасним преседаном, границе суверених држава су неприкосновене те је било каква фузија Српске и Србије у домену теорије. Стога није јасно шта значи тврдња да „Србија у РС има све...“ изузев евентуалног јаког партнера у будућим евроинтеграцијама сходно утицају представника из РС на вањску политику БиХ. Управо јака Република Српска у БиХ гарантује још један глас за српске интересе у процесу одлучивања унутар Европске уније и евентуално НАТО савеза, по моделу Грчке и Кипра. Зато улазак у НАТО и Европску унију морају бити један од приоритета и Републике Српске и Србије јер је тај кишобран пред склапањем, поготово након дестабилизације еврозоне и дубоке финансијске кризе која је задесила поједине чланице. Крајње је вријеме да у српским главама питање савезништва не изазива романтијерске реакције симпатија или антипатије, нити да се посматра кроз историјски контекст који је свакако неповољан (у свакој комбинацији и са готово свим субјектима у окружењу), него да се третира као привремени интерес ради стабилне политичке ситуације и економског опоравка измучене нације. Бавити се дугорочним прогнозама

опстанка идеје „уједињених у различитости“, односно јединственог европског простора је свакако ван домаћаја сваког пуког посматрача те се о том питању нећемо изјашњавати.

Посебну пажњу изазива став према СПЦ-у и наводном избјегавању благосиљања РС. Недавна посјета патријарха Иринеја Бијељини демантује овакве тврдње, тим пре јер је ово прва значајна порука подршке духовног водства Српској и њеном руководству послје смрти благоупокојеног Павла. Довољно је примјетити да је порука патријарха прошла изузетно запажено имајући у виду ситуацију у којој се РС налази и конфузност политичких односа унутар БиХ али и у региону.

Иако је аутор изнио неке неспорне чињенице у досадашњим односима Српске и Србије, алудирајући на маћехински однос Београда према Бањој Луци, јединственост српског корпуса је неопходна, готово никад потребнија, те ни у ком случају не смије изазвати негативне конотације читалаца из Србије. Да ли ће се ти односи градити кроз неку врсту институционализације (као што аутор предлаже) или изакулисних договора актуелних руководства ствар је политичке мудрости и процјене глобалних политичких односа (ради избјегавања замке „Велике Србије“). Тек чињеница да је статус Косова мач са две оштрице за Републику Српску али и лимитирана државотворност Републике Српске камен спотицања у међународној афирмацији Србије не може и не смије бити препрека за етаблирање принципа свесрпске политике. То подразумијева избјегавање подложности уцјенама и притисцима истовремено отклањајући могућност вишегласја када је реч о највишим националним циљевима. Уколико такви постоје.